

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

Remco Reurink
telefoon 038 499 89 88
R.Reurink@overijssel.nl
Zaaknummer 5490233

Vereniging Sportvisserij Nederland
Postbus 162
3720 AD BILTHOVEN

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
02.10.2019	2019/0282180	2	20 augustus 2019	

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming

Geachte lezer,

U heeft, namens Vereniging Sportvisserij Nederland, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 20 augustus 2019² ontvangen. De aanvraag heeft u tussentijds gewijzigd³. Deze gewijzigde aanvraag is het uitgangspunt voor deze ontheffing. De aanvraag is gedaan vanwege het vangen van beschermde, inheemse vissoorten ten behoeve van onderzoeksproject 'Swimway Vecht – monitoring vismigratie in rivier de Vecht'. In deze brief geven wij onze beslissing weer.

Besluit

Wij verlenen u een ontheffing⁴ van verbodsbepalingen voor een soort van de Habitatrichtlijn en voor een soort uit het regime Overige soorten. In het bijzonder gaat het om het verbod om de houting opzettelijk te vangen⁵, de houting te vervoeren en onder zich hebben⁶ en om de kwabaal opzettelijk te vangen⁷. Deze ontheffing heeft betrekking op het vangen van beschermde, inheemse vissoorten ten behoeve van onderzoeksproject 'Swimway Vecht – monitoring vismigratie in rivier de Vecht'.

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen) weergegeven.

De aanvraag en de bijbehorende stukken zijn onderdeel van de ontheffing.

Deze ontheffing is geldig vanaf 1 oktober 2019 tot en met 31 december 2022.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

¹ In het kader van art. 3.8, eerste lid en art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8, eerste lid van de Wnb.
² EDO-kenmerk 2019/0255337.
³ EDO-kenmerk 2019/0267326 en 2019/0296080.
⁴ Op basis van art. 3.8, eerste lid en art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8, eerste lid van de Wnb.
⁵ Art. 3.5, eerste lid van de Wnb.
⁶ Art. 3.6, tweede lid van de Wnb.
⁷ Art. 3.10, eerste lid, sub a van de Wnb.

Leges

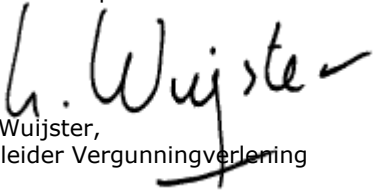
U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁸. De verschuldigde leges voor dit besluit bedragen € 2.948,00.

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met Remco Reurink, te bereiken tijdens kantooruren op nummer 038 499 89 88. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2019-003551 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1
Bijlage 2

Voorschriften
Overwegingen bij het besluit

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van de gemeenten Dalfsen, Hardenberg, Ommen en Zwolle.

⁸ Belastingverordening Overijssel.

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent.

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat op onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 038 – 425 48 02.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 – 361 55 55.

BIJLAGE 1 - VOORSCHRIFTEN

Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geef u in de e-mail naar ons of in een telefoongesprek altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit 2019/0282180. Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. De vaste medewerkers van de ontheffinghouder dienen ervoor te zorgen dat tijdens het gebruik van de ontheffing een afschrift van deze ontheffing op de locatie aanwezig is. Op verzoek van de bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren moet deze worden getoond.
3. Indien de ontheffinghouder een ander dan een vaste medewerker machtigt, dan dient de ontheffinghouder ervoor te zorgen de gemachtigden bij het verrichten van de handelingen waarvoor de ontheffing verleend is de machtiging bij zich dragen. Deze machtiging dient te zijn gekoppeld aan een kopie van deze ontheffing. Gemachtigden dienen de machtiging op eerste vordering te tonen aan een bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Voor deze wijzigingen moeten opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld worden. Alleen na toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.
5. Het vangen en zenderen van de houting en de kwabaal gebeurt conform het document 'beschrijving dierproeven, Centrale Commissie Dierproeven'.
6. Soorten, die niet opzettelijk zijn gevangen en waarvoor geen ontheffing is verleend, dienen onmiddellijk in vrijheid gesteld te worden.

BIJLAGE 2 - Overwegingen bij het besluit

Het besluit bestaat uit de ontheffing en voorschriften. In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluiten de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	WEERGAVE VAN DE FEITEN	6
A1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	6
A1.1	Omschrijving en doelstelling van het onderzoek	6
A1.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	6
A1.4	Periode	6
A1.5	Onderliggende documenten	6
A1.6	Aanvullende gegevens	7
A2	Bevoegdheid	7
A2.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	7
A3	Procedure	7
A3.1	Overeenstemming andere provincie	7
A3.2	Adviesverzoek aan gemeente	7
A4	Toetsingskader soorten	7
A4.1	Wettelijke regels	7
A4.2	Provinciaal beleid	7
A4.2.1	Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur	8
B	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	8
B1	Inhoudelijke beoordeling	8
B1.1	Invloed van het onderzoek op betrokken soorten	8
B1.1.1	Effectbeoordeling en werkwijze vanwege het vangen van houting en kwabaal	8
B1.1.2	Toetsing van de effectbeoordeling en werkwijze	9
B1.2	Alternatieven voor het onderzoek	9
B1.2.1	Alternatievenafweging in de aanvraag	9
B1.2.2	Toetsing van de alternatievenafweging	10
B1.3	Wettelijk belang van het project	10
B1.3.1	Motivatie wettelijk belang in de aanvraag	10
B1.3.2	Toetsing aan wettelijk belang	10
B1.4	Beoordeling staat van instandhouding	11
B1.5	Toetsing aan overige vereisten	11
B1.6	Eindconclusie toetsing	11
B1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden	11
C	Slotconclusie	11

A WEERGAVE VAN DE FEITEN

A1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

A1.1 Omschrijving en doelstelling van het onderzoek

Aanleiding en doel van het onderzoek

De Overijsselse Vecht wordt door verschillende vissoorten gebruikt voor migratie van en naar aangelegen gebieden zoals het Zwarte Water, het IJsselmeer en de Noordzee. Zo migreren soorten als rivierprik, paling en zeeforel jaarlijks over lange afstanden tussen de Duitse delen van de Vecht en de Noordzee.

Gebleken is dat het stroomgebied van de Vecht in Nederland en Duitsland tientallen obstakels voor vismigratie bevat. In de afgelopen decennia zijn veel van deze obstakels, voornamelijk stuwen, voorzien van vistrappen om migrerende vissen te laten passeren. Sinds de bouw van veel van deze migratievoorzieningen in de jaren tachtig, zijn de huidige bouwrichtlijnen echter veranderd als gevolg van nieuwe inzichten in zwem- en migratiecapaciteit van verschillende vissoorten. De onzekerheid rondom het functioneren van sommige van deze vistrappen is daarmee een belangrijk punt van aandacht geworden. Naast specifieke obstakels voor vismigratie, zoals dammen en stuwen, zijn er ook andere knelpunten die de migratie van vissen kunnen belemmeren. Bijvoorbeeld het ontbreken van een geschikte habitat voor vissen. U wilt daarom met partners onderzoek doen middels een monitoring van vissen. Door inzicht te krijgen in het functioneren van de rivier de Vecht als een migratieroute voor vissoorten, kunnen er effectieve maatregelen worden genomen om de vismigratiemogelijkheden over lange afstanden te verbeteren. Maatregelen die bijdragen aan het realiseren van milieudoelstellingen als gezonde trekvispopulaties onder de Europese Kaderrichtlijn Water.

De doelstellingen van de monitoring in project Swimway zijn enerzijds inzicht krijgen in migratie en gedrag van trekvis in de rivier de Vecht, en anderzijds het ontwikkelen van een gemeenschappelijke kennisbasis tussen Duitse en Nederlandse partners.

Voor de internationale monitoring is op basis van de aanwezige expertise in de werkgroep een beperkt aantal vissoorten geselecteerd. Dit zijn soorten die kenmerkend zijn voor het watersysteem Rijndelta-Oost (Vecht- en IJsselsysteem) en vanwege hun biologische karakteristieken goede indicatoren voor de passeerbaarheid van migratiebarrières. Het gaat om de houting, kwabaal, rivierprik, schieraal, winde en zeeforel. De houting en kwabaal zijn door de Wnb beschermde vissoorten.

Monitoring van deze migrerende vissoorten vindt in de periode tussen november 2018 tot en met december 2022 plaats in de verschillende delen van het stroomgebied. Vanaf november 2018 tot en met december 2022 worden de doelsoorten op specifieke momenten, overeenkomstig met hun natuurlijke migratieperiode (voorjaar dan wel najaar), op locatie gevangen en voorzien van akoestische zenders. Deze zenders zijn noodzakelijk om detectie mogelijk te maken. Alle (potentiële) migratiebarrières en andere strategische punten in het stroomgebied worden voorzien van ontvangers. Zo worden de gezenderde vissen gedetecteerd, en kunnen de zwembewegingen gevolgd worden.

A1.2 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan van het verbod om de houting en de kwabaal te vangen^{9, 10}, en om de houting onder zich te hebben of te vervoeren¹¹.

A1.3 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 oktober 2019 tot en met 31 december 2022.

A1.4 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Projectvoorstel dierproeven, Centrale Commissie Dierproeven;
- Beschrijving dierproeven, Centrale Commissie Dierproeven;
- Bijlage kaarten visserij locaties en bijvangstbeperkingen, per mail van 28 augustus 2019.

⁹ Art. 3.5, eerste lid van de Wnb.

¹⁰ Art. 3.10, eerste lid, onder a van de Wnb.

¹¹ Art. 3.6, tweede lid van de Wnb.

A1.5 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 20 augustus 2019 ontvangen. Er zijn geen aanvullende gegevens gevraagd. Wel heeft u aanvullend een bijlage bij uw aanvraag gevoegd.

A2 Bevoegdheid

A2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde handelingen vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De handelingen vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming¹². In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de handeling ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A3 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A3.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde handelingen vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A3.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar alle colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Dalfsen, Hardenberg, Ommen en Zwolle gestuurd met het verzoek om advies. De gemeenten zijn vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij hebben van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A4 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A4.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb. Ook het Besluit natuurbescherming¹³ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹⁴ zijn voor de toetsing relevant.

Op basis van de wettelijke regels is geen ontheffing nodig voor het vervoeren en onder zich hebben van soorten genoemd in artikel 3.10, eerste lid en onder a, van de Wnb, aangezien er voor deze soorten geen verbod geldt op het vervoeren en onder zich hebben. Waarbij wordt opgemerkt dat voor de soorten genoemd in artikel 3.10, eerste lid en onder a, van de Wnb genoemd in bijlage 1 van Besluit natuurbescherming, conform artikel 3.22, tweede lid, onder c, van de Regeling natuurbescherming in samenhang met artikel 3.22, eerste lid, van de Regeling natuurbescherming een vrijstelling geldt van het verbod genoemd in artikel 3.25 van het Besluit natuurbescherming, aangezien het dier verkregen zal zijn zonder het verbod op het opzettelijk doden of vangen te overtreden. U heeft voor deze soorten terecht geen ontheffing aangevraagd.

A4.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7).

¹² Besluit natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid.

¹³ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹⁴ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

A4.2.1 Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur

Met de Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hierna: Omgevingsverordening) hebben wij een nadere invulling gegeven aan enkele wettelijke regels. In deze verordening zijn een aantal nationaal beschermd diersoorten vrijgesteld van de verbodsbepalingen. Het gaat om soorten die algemeen voorkomen. De betreffende soorten zijn opgenomen in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. De populaties van deze soorten verkeren in een gunstige staat van instandhouding. Deze vrijstellingen zijn aanvullend aan de vrijstellingen via de gedragscodes.

Voor de soorten in de eerder genoemde bijlage geldt een vrijstelling voor het opzettelijk doden of vangen. Dit geldt alleen als dit nodig is in het belang, zoals dit is weergegeven per soort in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. Voor deze soorten is het ook toegestaan om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen, als aan onderstaande voorwaarden zijn voldaan.

Voorwaarden

- De vrijstelling voor de handeling is niet geregeld in een door de minister goedgekeurde gedragscode.
- Er zijn geen andere bevredigende oplossingen om de doelstellingen van de handelingen te bereiken.
- De algemene zorgplicht is in acht genomen. Dat wil zeggen dat het opzettelijk vangen en doden van dieren zoveel mogelijk is voorkomen.

B TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

B1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken houting en kwabaal geen vrijstelling.

B1.1 Invloed van het onderzoek op betrokken soorten

B1.1.1 Effectbeoordeling en werkwijze vanwege het vangen van houting en kwabaal

Het vangen van de houting en de kwabaal heeft geen effect op de kwaliteit van voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen van de soorten. Deze worden niet aangetast, vernield of beschadigd waardoor de functionaliteit van deze soorten niet in het geding komt. Het nemen van mitigerende maatregelen of compenserende maatregelen is volgens u niet noodzakelijk.

Het vangen en zenderen gebeurt op basis van de vergunning van de Centrale Commissie Dierproeven en het projectvoorstel wat u voor deze vergunning heeft ingediend. Hierin geeft u weer dat u per jaar maximaal 40 houtingen en 10 kwabalen wilt zenderen. In totaal worden gedurende het hele onderzoek maximaal 80 houtingen en 30 kwabalen gevangen en van een zender voorzien. Het gebruik van 80 volwassen proefdieren van de houting (vanaf 40 cm) verdeeld over 2 afzonderlijke migratieperiodes zou een betrouwbaar inzicht moeten geven in hun verspreiding en de mogelijke effecten van migratie-barrières. Op basis van expert judgement is het maximaal aantal te vangen individuen van de kwabaal op 10 stuks of zelfs minder per jaar geschat. Enkel onder optimale omstandigheden zal het totaal aantal proefdieren van deze soort over 3 migratieperiodes dan ook 30 zijn.

U heeft voor het onderzoek al een vergunning van de Centrale Commissie Dierproeven, waarin ook het advies van de Dierexperimentencommissie DEC Wageningen UR is meegenomen. Tijdens het implanteren van de zender wordt er zorg voor gedragen dat de dieren aan minimale afmetingen voldoen. Dit formaat is op basis van meldingen uit de literatuur en praktijkervaring vastgesteld en zorgt ervoor dat de kans op welzijnsaantasting als gevolg van de geïmplanteerde zender minimaal is. Om stress en angst bij de proefdieren te beperken, wordt de periode tussen vangen en merken zo kort mogelijk gehouden. In de meeste gevallen worden de vissen binnen enkele uren na hun vangst van een zender voorzien. Voorafgaand aan het inbrengen van het merk worden de proefdieren in het stadium van chirurgische verdoving gebracht. Na de ingreep worden de dieren bij voorkeur zo snel mogelijk teruggezet in hun natuurlijke omgeving. De visserij en het zenderen van de vis wordt zodanig voorbereid dat de handelingen met de vissen tot een minimum worden beperkt. Tevens wordt er gewerkt met gekwalificeerd personeel dat ruimschoots ervaring heeft met deze handelingen. U verwacht mede hierdoor geen nadelige effecten als bijvoorbeeld sterfte van vis.

Voor de vangst van proefdieren wordt gebruik gemaakt van lokale en ter zake kundige (beroeps)visser, die visvriendelijke vangtuigen hanteren om de kans op bijvangst en beschadiging van de vis tot een minimum te beperken. Voor plaatsing van de akoestische zenders worden de dieren in het stadium van chirurgische verdoving gebracht. Van elke vis die wordt voorzien van een zender worden voor het

onderzoek relevante kenmerken geregistreerd. Dit zijn de datum en locatie van de vangst, totaallengte, gewicht, identificatiecode van de zender, datum en locatie van de uitzet en eventuele bijzonderheden. Voor genetisch en isotopen onderzoek naar de herkomst van soorten worden schubben verzameld bij dieren die onder anesthesie zijn voor het implanteren van een zender.

De visserij op houting zal plaatsvinden benedenstrooms van de stuw bij Vechterweerd. De vis kan een korte periode (max 48 uur) in opslag gehouden worden in het schuurtje naast het bezoekerscentrum op het sluiscomplex. Hier worden de vissen ook van een zender voorzien. Om te voorkomen dat er andere kwetsbare soorten worden bijgevangen zal tijdens de uitvoering van de visserij met grote fuiken gebruik worden gemaakt van grofmazig want/net. Kleine en jonge vis kan dan eenvoudig door de fuik zwemmen. In het najaar van 2018 is ook met eenzelfde grofmazige fuik gevestigd. Deze zelfde fuik wordt dit najaar voor de vangst van houting ingezet.

Omdat er sprake zou zijn van de aanwezigheid van een otter is er in de laatste kamer van de fuik een ontsnappingsmogelijkheid gemaakt door middel van een buis naar het wateroppervlak. Tijdens de inzet van de fuik in het najaar 2018 is het overigens niet voorgekomen dat er een otter door de fuik is gezwommen.

De visserij op kwabaal zal plaatsvinden in de nevengeulen, vistrappen en zijwateren van de Overijsselse Vecht. Kwabaal wordt gevangen met elektrisch visgerei. Ter plaatse (middels een mobiele unit) worden de vissen gezenderd en weer teruggezet.

In tegenstelling tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de soorten wordt met dit onderzoek het tegenovergestelde beoogd. Het onderzoek zal de beherende instanties van het gebied een beter inzicht bieden welke maatregelen voor de kwabaal en de houting van belang zijn voor het herstel van hun populaties. Bijvoorbeeld wat er gedaan moet worden om de migratie en habitatvoorkeuren in de Vecht te verbeteren. Deze kennis zal hiermee ten goede komen aan de nationale en internationale doelstellingen die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en de Wet natuurbescherming.

B1.1.2 Toetsing van de effectbeoordeling en werkwijze

Het vangen en zenderen van de houting en de kwabaal gebeurt op zorgvuldige wijze. Gevangen vis wordt zo snel als mogelijk na het zenderen vrijgelaten. De vergunning van de Centrale Commissie Dierproeven en uw projectvoorstel voor het verkrijgen van deze vergunning geven blijk van een professioneel en zo diervriendelijk mogelijk vangen en zenderen van maximaal 80 exemplaren van de houting en 30 exemplaren van de kwabaal. Te kleine exemplaren van deze soorten worden niet gezenderd. Andere gevangen vissoorten die geen onderdeel vormen van het onderzoek worden direct vrijgelaten. De grofmazige fuiken te gebruiken om de houting te vangen kan kleine vis en andere waterorganismen door de netten zwemmen. De betreffende fuiken voorkomen dat grotere zoogdieren als otter gevangen worden. Het elektrisch vissen op de kwabaal kan heel gericht plaatsvinden en andere vissoorten ongemoeid laten tijdens het gericht vangen van kwabalen. Daarmee wordt het opzettelijk doden van vissen of andere organismen voorkomen.

Conclusie toetsing

Het vangen van de houting en de kwabaal is nodig, zodat een vastgesteld aantal dieren gezenderd en gevolgd kunnen worden. Voor het vangen van deze vissoorten is een ontheffing nodig. Gevangen exemplaren van de houting worden over korte afstand vervoerd naar een locatie waar de vis tijdelijk in depot wordt gehouden. Daarom heeft u voor het vervoer en onder u hebben van de houting ontheffing nodig.

In de volgende paragrafen toetsen wij of de ontheffing op basis van de wet verleend kan worden.

B1.2 Alternatieven voor het onderzoek

B1.2.1 Alternatievenafweging in de aanvraag

In de vorige eeuw zijn de populaties van de houting zo sterk achteruit gegaan, dat zij in 1930 zelfs uit het stroomgebied van de Rijn verdwenen waren. Tegenwoordig is de houting beschermd onder de Wet natuurbescherming en is zij, mede door uitzettingen in Duitsland, weer terug gekeerd in de grote rivieren en het IJsselmeer. In tegenstelling tot zeeforel werd houting in 2018 in grote aantallen tijdens bevissing in de Overijsselse Vecht aangetroffen. Kennis over de verspreiding van houting in de Overijsselse vecht en eventuele paaigebieden in het stroomgebied van deze rivier ontbreekt echter. Monitoring van de migratieroutes van houting zal daarom direct bijdragen aan het verzamelen van deze kennis. Bovendien zal inzicht in het migratiegedrag van houting bijdragen aan kennis over stroomopwaartse migratiemogelijkheden van andere zalmachtigen als zeeforel. Migratie van houting in de benedenstroomse delen van een rivier is namelijk vergelijkbaar met die van zeeforel, waarmee de

toevoeging van houting aan dit onderzoek kan bijdragen aan een gedetailleerder beeld van de stroomopwaarts migratie mogelijkheden voor deze iconsoort.

Door uitzetting van kwabaal in het Duitse deel van de Overijsselse Vecht en de Dinkel, lijkt het aantal waarnemingen van kwabaal sinds 2006 weer toe te nemen en zijn er zelfs nuljarige juvenielen aangetroffen. Tegenwoordig komen er ook regelmatig vangstmeldingen van kwabaal uit de Vecht, maar die zijn zeer verspreid in ruimte en tijd. Het beschikbare aantal volwassen kwabalen kan daarbij van jaar tot jaar variëren. Door het gebrek aan kennis over zowel de migratieroutes als habitatbenutting van kwabaal in de Overijsselse Vecht, is het aantal te zenderen dieren echter voldoende om waardevolle informatie over de soort te verkrijgen.

Om inzicht te krijgen in het individuele migratiegedrag van vissen, wordt specifiek gebruik gemaakt van (akoestisch) telemetrisch onderzoek. Hiervoor zijn geen alternatieven beschikbaar.

Het aantal te gebruiken dieren is niet te bepalen met bestaande modellen of statistische methoden, aangezien het onderzoek in een ongecontroleerde omgeving wordt uitgevoerd. Het aantal dieren is gekozen op basis van praktijkervaringen met andere soorten en bevindingen uit de literatuur. Er wordt gewerkt met een minimum aan dieren voor betrouwbare resultaten.

De houting en de kwabaal zijn, naast de overige vissoorten in het onderzoek, kenmerkend voor het watersysteem en zijn vanwege hun biologische karakteristieken goede indicatoren voor de passeerbaarheid van migratiebarrières. Hierdoor kan met een beperkt aantal soorten de passeerbaarheid van rivier de Vecht voor trekvis in kaart worden gebracht.

De gekozen akoestische monitoringstechniek is geselecteerd op basis van informatie uit literatuur over vergelijkbare onderzoeken en praktijkervaringen. Deze techniek maakt het mogelijk om een uitgebreid netwerk aan detectiestations onder sterk variërende hydrologische omstandigheden aan te leggen, een netwerk waarmee in een groot deel van het stroomgebied van de Vecht gedetailleerde informatie over het migratie gedrag van individuele vissen verzameld kan worden.

Tijdens en na het implanteren van de zender wordt voldoende zorg besteed aan de betreffende vis. Voor genetisch en isotopen onderzoek naar de herkomst van soorten worden er uitsluitend schubben verzameld bij dieren die onder anesthesie zijn voor het implanteren van een zender. Hiermee wordt de aantasting van het welzijn zo veel mogelijk beperkt en zijn er geen extra proefdieren nodig.

B1.2.2 Toetsing van de alternatievenafweging

De houting en de kwabaal zijn kenmerkende soorten voor de Vecht. Door houting en kwabaal niet te zenderen kan geen goed onderzoek gedaan worden naar beide soorten. Het achterwege laten van beide soorten in het onderzoek, leidt tot missen van relevante gegevens waardoor essentiële informatie over migratiegedrag- en barrière en habitatgebruik niet verzameld kan worden. Zodoende kunnen beide soorten in de toekomst minder goed beschermd worden (ten aanzien van het leefgebied en migratiemogelijkheden) dan wanneer ze wel telemetrisch gevolgd kunnen worden.

Het werken met minder dieren is geen alternatief omdat dit geen betrouwbare resultaten oplevert.

Er zijn geen bevredigendere alternatieve vangwijzen of zendermethoden denkbaar om het monitoringsonderzoek uit te voeren.

B1.3 Wettelijk belang van het project

B1.3.1 Motivatie wettelijk belang in de aanvraag

De voorgenomen handelingen voor de houting en de kwabaal zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van onderzoek of onderwijs.

Het doel van het project is het uitvoeren van onderzoek om gevangen vis gedurende langere tijd te monitoren, zodat inzicht wordt verkregen in migratiegedrag en habitatgebruik. Dit onderzoek zal leiden tot een betere bescherming van de houting en de kwabaal.

B1.3.2 Toetsing aan wettelijk belang

Wij zijn van oordeel dat het wettelijke belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond. Het gaat immers om een onderzoeksdoel.

B1.4 Beoordeling staat van instandhouding

De gunstige staat van instandhouding van de houting en de kwabaal komt niet in het geding. Er worden geen dieren gedood ten behoeve van het onderzoek. Voortplantingslocaties en vaste rust- en verblijfplaatsen worden niet beschadigd of vernietigd. Het doel van het vangen en zenderen van de houting en de kwabaal levert informatie op over migratie en habitatgebruik. Wanneer maatregelen getroffen worden om migratie en habitat te verbeteren, kunnen de houting en de kwabaal beter beschermd worden. Het onderzoek komt de staat van instandhouding van deze vissoorten, en andere vissoorten, ten goede.

B1.5 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb¹⁵ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging.

Wij zien geen aanleiding om de gevraagde ontheffing te weigeren op basis van art. 1.10, derde lid Wnb.

B1.6 Eindconclusie toetsing

De gevraagde ontheffing van de verbodsbepalingen kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten wordt niet aangetast. Er is geen andere bevredigende oplossing voor handen waarbij minder effecten op de beschermde soorten optreden. Er is een wettelijk belang aanwezig om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

B1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb¹⁶. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

C Slotconclusie

Er zijn geen belemmeringen om de aangevraagde ontheffing vanwege het vangen van beschermde, inheemse vissoorten ten behoeve van onderzoeksproject 'Swimway Vecht – monitoring vismigratie in rivier de Vecht'. Om de bescherming van natuurwaarden zo goed mogelijk te borgen zijn aan de ontheffing voorschriften verbonden.

¹⁵ Wnb, artikel 1.10, derde lid.

¹⁶ Art. 1.11, eerste en tweede lid van de Wnb.